

Förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Remiss av betänkandet En bättre organisering av fastighetsbildningsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)

Marks kommun eftersöker ett närmare samarbete mellan Lantmäteriet och kommun framför allt inom detaljplaner. Varför har man kommit fram till att Statliga lantmäteriet arbetar på mest korrekt sätt?

Upplevelsen verkar vara att kommunala lantmäteriet har ett mer framgångsrikt sätt att möta sina uppdragsgivare och en större möjlighet att förhindra att fel uppstår i planläggning eller att fel åtgärd ansöks. De samarbete som i dag utförs mellan kommun och kommunala Lantmäterier verkar i större omfattning vara proaktivt och i en lärande process där allas kompetenser tillvaratas på ett effektivt sätt. De fördelar man ser i att kunna utbilda och ha riktlinjer och rutiner borde man gemensamt kunna ta fram utan att behöva sammanlägga det kommunala och det Statliga Lantmäteriet. Om man ändå väljer att sammanlägga de båda borde det utredas i ett bredare perspektiv vilka konsekvenser som det Statliga Lantmäteriets förhållningssätt ger. I utredningen som denna remiss gäller framgår det inte tydligt vilka brister som ska läkas genom föreslagen åtgärd.

Till skillnad från vad utredningen föreslår eftersöker vi att Lantmäteriet tar en större del i planprocesser i **alla** kommuner och även ger de små kommunerna en möjlighet att arbeta proaktivt. Vi ser att enbart samrådsförfarande och granskning i en planprocess inte är ett tillfredställande arbetssätt då det är stor risk för missförstånd eller att essensen av olika förslag i detaljplanen inte uppfattas alls. Risken är inte bara teoretisk utan ett faktum som vi små kommuner upplever här och nu.

Vad vi har förstått genom lagstiftningen "En enklare planprocess" från 2013, betonas det att Lantmäterimyndigheterna behöver komma in i tidiga skeden i planprocessen och att minimikravet för detta skulle vara att Lantmäteriet deltog som samrådspart och granskningspart för att lämna yttranden. Minimi kravet är också de som idag är ett lagkrav. Av förarbetena framgår dock att Lantmäteriet behöver ta en aktiv roll i planarbetet. Vi ställer oss frågan varför man från Statliga Lantmäteriets sida har lagt sig på en miniminivå i stället för att utgå från vilka behov som finns hos kommunerna och samhället och vad som skulle ge störst och bäst effekter. Upplevelsen är att Statliga Lantmäteriet i stället enbart har tittat inåt sin egen organisation och sitt eget arbete. Statliga Lantmäteriet har i dag ett förhållningssätt

till sitt arbete som inte tar hänsyn till mottagaren av arbetet; samhällsbyggande i Sverige i stort.

Marks kommun möts ofta av att Lantmätare och Lantmäteriet uppfattar sig inte kunna ta en större roll i planarbetet för att risken är för stor att inte uppfattas som opartiska. De upplever också en problematik i att uppfattas som granskare av sina egna ställningstaganden.

Att hantera en sådan gränsdragning mellan en roll som beskriver olika konsekvenser av olika förutsättningar och en annan roll som bedömer valet av åtgärd är dock inte unik i Lantmäterimyndighetens myndighetsutövande. Förhållningssättet till vilken roll en lantmätare har, eller en anställd vid Lantmäteriet har, borde kunna hanteras. Exempel på hur andra myndighetsutövare hantera dessa utmaningar är genom att övar på att vara tydlig med vilken roll som appliceras och kommuniceras i vilket sammanhang.

Om Statliga Lantmäteriet haft perspektivet på samhällsbyggnad är det högst troligt att man hade tagit del i Sveriges planprocesser på ett annat sätt Marks kommun i egenskap av en liten kommun upplever ett stort behov av den kompetens som Lantmäteriet besitter men har ännu mindre möjligheter än större kommuner att själva tillgodose oss med den här kompetensen. Det känns som ett steg i helt fel riktning att frånta de större städernas kommunala Lantmäterimyndighet då denna myndighet av de två (kommunala och statliga) verkar vara den som ur ett samhällsbyggnadsperspektiv är den bäst fungerande. Det finns en stor risk i att samhällsbyggnaden ytterligare görs långsammare och att viktig information inte kommer fram.

Marks kommun ställer sig också frågan om denna risk har vägts mot den eventuella risk som genererat detta förslag till förändring (det är svårt för läsaren att se eftersom anledningen/bristen som genererat förslaget inte framgår tydligt). Det är svårt att inte fundera i banor som att förslaget är framtaget för att gynna Statliga Lantmäteriets egenintresse i att "överleva", eller effektivisera sin egen verksamhet. Har Statliga Lantmäteriet ytterligare en gång enbart vänt blicken inåt och tagit ett perspektiv som inte tar hänsyn till hur deras arbete påverkar motpart och samhället i stort?

Arbetet som Statliga Lantmäteriet gör idag borde ifrågasättas innan man fastslår att det bästa sättet att arbeta, Marks kommun anser inte att den avvägningen i tillräcklig omfattning är gjord. Det framgår inte med tydlighet vilka fördelar och nackdelar de olika metoderna har som Statliga- och Kommunala Lantmäteriet använder sig av. Statliga Lantmäteriets metoder och arbetssätt kan med fog ifrågasättas med hänsyn till den otillgänglighet som upplevs i alla ärenden, den ökande kostnaden och den ofta icke existerande lokalkännedomen. Det finns också en byråkrati kring handlingar som är både mycket otydlig, tidskrävande och dyr eftersom det inte är tydligt vilka handlingar som behöver bifogas ansökningar eller inte. Detta varierar också mellan handläggare och varje komplettering genererar en kostnad och en fördröjning.

Vad gäller betänkandet i fråga saknas en avvägning av nyttoförhållandet mellan de föreslagna åtgärderna och dess konsekvenser för samhällsbyggnaden och den eftersträvarvärda effektivitet man vill uppnå. Om man utgår från det målen i stället verkar föreslagna åtgärder vara helt fel och snarare gynna Statliga lantmäteriverksamheten än samhället i stort.

Med vänlig hälsning

Ulf Dahlberg

Kommunstyrelsens ordförande